

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Факультет Декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету)

Кафедра Мистецтва текстилю, вишивки і костюма
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної діяльності
І. В. Петрова
«27» листопада 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК.11 СПЕЦІАЛЬНИЙ РИСУНОК

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський))
галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва)
освітня програма Арттекстиль, вишивка і костюм
(назва)
спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(шифр і назва)
тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова)
мова викладання українська
(українська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-
професійної програми (для акредитованих
ОПП та акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих
ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

О.Л. Майданець-Баргилевич
(підпис) ініціали, прізвище

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
Мистецтва текстилю, вишивки і
костюма

(назва кафедри)

29.08.2025 р. № 1

Завідувач кафедри

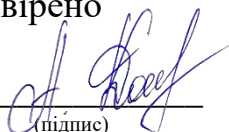
В.Д. Андріяшко
(підпис) ініціали, прізвище

Робоча програма навчальної дисципліни «СПЕЦІАЛЬНИЙ РИСУНОК»
здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «БАКАЛАВР» за спеціальністю «023
Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». КДАДПМД ім. М.
Бойчука. 29.08.2025 р. 12 с.

Розробник(и): Базак М. І., доцент кафедри мистецтва текстилю, вишивки і
костюма, bazak_m@kdidpamid.edu.ua;
(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, e-mail викладача)

Робочу програму перевірено

Декан факультету

(підпис)

Алла ДЯЧЕНКО

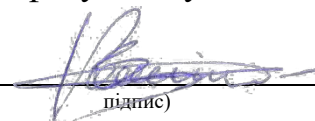
(ініціали, прізвище)

27.11.2025 р.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради
факультету Декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 27.11.2025 р. № 4

Голова НМР факультету

(підпис)

Валентина КОСТЮКОВА

(ініціали, прізвище)

©Базак М.І., 2025 рік

© КДАДПМД ім М. Бойчука 2025 рік

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань <u>02 Культура і мистецтво</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Електронна адреса: https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-mystecztva-tekstylyu-vyshyvky-ta-kostyuma/	Спеціальність (освітня програма): <u>023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</u> (шифр і назва) ОПП <u>Арттекстиль вишивка і костюм</u> (назва)	Рік підготовки:	
		1-й	
Загальна кількість годин 150		Семестр	
		1-й – 2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійних 1 семестр – 2 год. 2 семестр – 3 год.	Освітній рівень: « <u>Бакалавр</u> » (перший (бакалаврський))	Лекції	
		0 год.	
		Практичні, семінарські	
		66 год	
		Самостійна робота	
		84 год	
		Вид контролю: Поточний, підсумковий	
		Форма контролю: Екзаменаційний перегляд	

2 Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «СПЕЦІАЛЬНИЙ РИСУНОК» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні *результати навчання*, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної діяльності, сприяти та дослідницької оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

3. Передумови для вивчення дисципліни¹

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	Основи композиції та формотворення
2.	Кольорознавство
3.	Матеріалознавство та фахові технології

¹ За винятком навчальних дисциплін 1 курсу 1 семестру

4. Очікувані результати навчання

Позитивним оволодінням знань і умінь, передбачених навчальною дисципліною, є здатність студента продемонструвати такі результати навчання (6-8 результатів навчання):

Вміти:

- відтворювати форми і об'єкти дійсності методом стилізації намальованого об'єкта різними засобами. Що дотичні до спеціалізації.
- компоувати задані об'єкти на площині листа, виявляти характер та конструктивно-анатомічні особливості графічно-зображувальними засобами на основі заданого натурного матеріалу.
- виявляти психологічний стан, характер, настрій, використовуючи контраст і нюанс, затемнення і висвітлення форми.
- виконувати начерки різними графічними матеріалами.
- використовувати засвоєні теоретичні та практичні знання з рисунку в самоаналізі впродовж навчального процесу.
- вільне володіння технічними навичками.
- самостійно розвивати образотворче мислення, що є необхідним для творчої діяльності в усіх видах образотворчого мистецтва.

5 Програма навчальної дисципліни
5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	усьо го	у тому числі			
л		п	інд.	с.р.	
1	2	3	4	6	7
Семестр 1					
Тема 1. Рисунок натюрморту з трьох предметів різними графічними матеріалами.	6		6		
Тема 2. Нескладний натюрморт з побутових предметів	18				18
Тема 3. Пропорції людської фігури (схеми за анатомічними моделями).	30		8		22
Тема 4. Копії рисунків видатних художників (руки, ступні, фігури).	8		8		
Тема 5. Начерки з натури.	8		8		
Усього годин	60		30		30
Вид контролю: екзаменаційний перегляд					
Семестр 2					
Тема 6. Рисунок черепа в різних ракурсах.	8		8		
Тема 7. Рисунок рук, ніг різними графічними матеріалами.	8		8		
Тема 8. Рисунок частин обличчя (модель носа, губів, ока)	32				32
Тема 9. Стилізація – копії робіт Михайла Бойчука та його школи.	10		10		
Тема 10. Замальовки – гілки, квіти, люди, птахи, домашні тварини.	32		10		22
Усього годин	90		36		54
Разом	150		66		84
Вид контролю: екзаменаційний перегляд					

5.2 Теми практичних занять

Семестр 1

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Рисунок натюрморту з трьох предметів різними графічними матеріалами. Матеріал – (олівець, акварель, пастель, туш), папір формату А4 (5 мал.). <i>Література:</i> [4].	6	
2	Тема 3. Пропорції людської фігури (схеми за анатомічними моделями). Матеріал – олівець, папір формату А4 (4 мал.) <i>Література:</i> [2].	8	
3	Тема 4. Копії рисунків видатних художників (руки, ступні, фігури). Матеріал – туш, перо, папір формату А3. (3 мал.). <i>Література:</i> [4].	8	
4	Тема 5. Начерки з натури. Папір формату А4 (10 мал.). <i>Література:</i> [1,2].	8	
Усього годин за 1 семестр		30	
Семестр 2			
1	Тема 6. Рисунок черепа в різних ракурсах. Матеріал – олівець, папір формату А4. <i>Література:</i> [4].	8	
2	Тема 7. Рисунок рук, ніг різними графічними матеріалами. Папір формату А4. <i>Література:</i> [2].	8	
3	Тема 9. Стилізація – копії робіт Михайла Бойчука та його школи. Папір формату А4. <i>Література:</i> [2].	10	
4	Тема 10. Замальовки – гілки, квіти, люди, птахи, домашні тварини. Матеріал – олівець, сангіна, вугіль, папір формату А4. <i>Література:</i> [3].	10	
Усього годин за 2 семестр		36	
Разом		66	

5.2 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 2. Нескладний натюрморт з побутових предметів	18		Поточний, підсумковий
2	Тема 3. Пропорції людської фігури (схеми за анатомічними моделями).	22		Поточний, підсумковий
Усього годин за 1 семестр		30		
Семестр 2				
1	Тема 8. Рисунок частин обличчя (модель носа, губів, ока)	32		Поточний, підсумковий
2	Тема 10. Замальовки – гілки, квіти, люди, птахи, домашні тварини	22		Поточний, підсумковий
Усього годин за 2 семестр		54		
Разом		84		

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Під час викладання курсу «Спеціальний рисунок» використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування:

- *поточний (рубіжний) контроль* – поетапне оцінювання практичних та самостійних завдань за робочим навчальним планом;
- *демонстрація творчих робіт*;
- *екзаменаційний перегляд* – підсумкове оцінювання семестрових результатів якості виконання практичних та самостійних завдань.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Виконання тем практичних завдань за семестр (аудиторна робота)	60 балів	
Самостійна робота над темами практичних завдань за семестр	20 балів	
Презентація творчих робіт на екзаменаційному перегляді.	20 балів	
Всього	100	

8 Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання рівня та якості знань студентів з курсу «Спеціальний рисунок» здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студента і передбачає

диференційований підхід до його організації. Оцінюються виконання студентами відповідних навчальних завдань, вміння проектувати додаткові елементи костюма та втілювати в матеріалі художній задум.

При оцінюванні **практичних знань** враховуються вміння:

- цілісного бачення (сприйняття) природи, вміння побудувати форму на площині, використовуючи знання з анатомії та перспективи при зображенні фігури та окремих частин фігури: голова, китиці рук, ступні ніг; узагальнювати зображення, тобто підпорядковувати деталі цілому. Своєю роботою студент має продемонструвати наявність художнього смаку.
- Обирати необхідні графічні та композиційні прийоми при втіленні завдань.

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

На самостійну роботу студенту пропонується опрацювання таких тем:

1. Обрання природи для виконання навчальних завдань, вибір натурального мотиву для творчої роботи.
2. Ознайомлення з роботами старих майстрів.
3. Історія та практика використання різних графічних матеріалів.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Основними критеріями оцінювання самостійної роботи студента є його обізнаність, навички в художній практиці, вміння інтерпретувати, переосмислювати, генерувати художній задум та втілювати його графічними матеріалами.

1. Поточний контроль знань студентів передбачається навчальним планом і здійснюється за графіком, визначеним кафедрою.
2. Поточний контроль включає виконання навчальних робіт, аналіз взірців з історії мистецтва, пошук першоджерел та створення на їх основі ескізів.
3. Поточний контроль здійснюється також шляхом перегляду навчальних робіт, що надає можливість перевірити рівень засвоєння певних тем курсу. Головною метою перегляду робіт є закріплення засвоєних студентами навиків з дисципліни.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковим контролем передбачається проведення екзаменаційного перегляду, у процесі якого враховуються результати поточного контролю.

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамени	залік
90 -100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти володіє системними професійними знаннями в повному обсязі. Вміє створювати проектні завдання на основі фундаментальних знань, технічних навиків з попередньо створеного матеріалу, а також власного індивідуального світосприйняття і самовираження. Самостійно в повному обсязі виконує навчально-практичне або контрольне завдання. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним показникам або може бути кращий від них	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре	Здобувач вищої освіти володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, впевнено виконує всі прийоми, техніки, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми. Самостійно в повному обсязі виконує навчально-практичне або контрольне завдання, відповідно до вимог, які передбачено навчальною програмою. Вміє самостійно розробляти окремі її види та обирати оптимальний варіант виконання завдання. У процесі роботи припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє і виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним показникам.	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74 -81	C	добре	Здобувач вищої освіти володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, виконує всі прийоми, технічні операції, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми. Самостійно в повному обсязі виконує завдання відповідно до вимог, які передбачено навчальною програмою. Вміє розробляти окремі її види. В процесі роботи може припускатись окремих неточностей, які самостійно виправляє. Результат виконаної роботи в цілому відповідає діючим якісним показникам		добре	зараховано
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти володіє основними професійними знаннями та правильно виконує переважну більшість прийомів і технічних операцій, необхідних для даної роботи. Самостійно і в цілому правильно планує та виконує навчально-практичне або контрольне завдання за типовим алгоритмом	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано

			(послідовність дій). При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які виправляє. Результат роботи відповідає якісним показникам.			
60-63	E	задовільно	Здобувач вищої освіти з розумінням відтворює основні професійні знання та правильно виконує основні прийоми і технічні операції, необхідні для даної роботи. Виконує навчально-практичне завдання. Достатньо усвідомлено користується навчальною документацією. Потребує консультації викладача. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок і неточностей, які частково може виправити. Результат роботи в цілому відповідає якісним показникам.			
35 -59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти без достатнього розуміння відтворює компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми і технічні операції. З частковою допомогою викладача виконує навчально-практичне або контрольне завдання. При виконанні роботи припускається помилок, які самостійно виправити не може. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам.	Низький (рецептив но-продуктивний)	незадовільно	незараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти з допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі компоненти професійних знань та виконує окремі елементи навчально-практичного або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам	Низький (рецептив но-продуктивний)	незадовільно	незараховано

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

Екзаменаційний перегляд

I-семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 1. Рисунок натюрморту з трьох предметів різними графічними матеріалами.	15
Тема 2. Нескладний натюрморт з побутових предметів	10

Тема 3. Пропорції людської фігури (схеми за анатомічними моделями).	25
Тема 4. Копії рисунків видатних художників (руки, ступні, фігури).	15
Тема 5. Начерки з натури.	15
Всього	80
Екзаменаційний перегляд	20
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

II семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 6. Рисунок черепа в різних ракурсах.	15
Тема 7. Рисунок рук, ніг різними графічними матеріалами.	15
Тема 8. Рисунок частин обличчя (модель носа, губів, ока)	10
Тема 9. Стилізація – копії робіт Михайла Бойчука та його школи.	15
Тема 10. Замальовки – гілки, квіти, люди, птахи, домашні тварини.	25
Всього	80
Екзаменаційний перегляд	20
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

II-семестр

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Інструменти та обладнання з методичного фонду кафедри МТВК та викладача.
Папір, олівці, пастель, соус, сангіна, туш, пера. Репродукції рисунків старих майстрів .

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література

1. Кириченко М. І. Основи академічного рисунку. Кафедра, 2020.
2. Сухенко В. О. Рисунок Навчальний посібник – Київ, 2014
3. Сергеев В. Д. Альбом, Рисунок живопис – Київ, 2012
4. Попов М. Т. Рисунок, живопис – Київ, 2012
5. Перепадя В.В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі. Львів.- 2003 р.

10.2 Допоміжна література

6. Архипенко О. Теоретичні нотатки. Хроніка 2000 р.
7. Бойчук М. Думки про мистецтво. Живописна Україна 1992 р.
8. Шмагало Р.Т. Методика викладання рисунку в навчальних закладах Галичини другої половини ХІХ –початку ХХ ст. Львів. 2001р.

10.3 Інформаційні ресурси

<https://book-ye.com.ua/nehudozhnja-literatura/kul-tura-ta-mistectvo/zhyvopys/rysuyemo-holovy-ta-ruky/>

[https://utopia8.ua/product/150981?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=IW/PMax/All Item/Add to Card/ROAS=620+-4.01&gad_source=1&gad_campaignid=20991986380&gclid=Cj0KCQjwvJHIBhCgARIsAEQnWICk3lckpLmiW-rtV1bepPB6HGd9gxbY55JvDx6TnedegleOeznR9FAaAj_gEALw_wcB](https://utopia8.ua/product/150981?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=IW/PMax/All%20Item/Add%20to%20Card/ROAS=620+-4.01&gad_source=1&gad_campaignid=20991986380&gclid=Cj0KCQjwvJHIBhCgARIsAEQnWICk3lckpLmiW-rtV1bepPB6HGd9gxbY55JvDx6TnedegleOeznR9FAaAj_gEALw_wcB)

Л И С Т
узгодження робочої навчальної програми
з дисципліни «Спеціальний рисунок»,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми підготовки за напрямом
02 Культура і мистецтво
 спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
 розробленої
 доцентом кафедри, заслуженим художником України Базак М.І.

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна <u>Мистецтво текстилю, вишивки і костюма</u> <small>(назва кафедри)</small>	Андріяшко Василь Дмитрович		
Випускова кафедра – <u>Мистецтво текстилю, вишивки і костюма</u> <small>(назва кафедри)</small>	Андріяшко Василь Дмитрович		

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

Наприклад, внесено зміни до переліку основної літератури
Наприклад, змінено кількість годин на практичні заняття

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Внесено зміни до переліку основної літератури		
2	Змінено кількість годин на практичні заняття		

**Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни
«Спеціальний рисунок»**

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (без змін)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
____.____20__ № ____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

____.____20__ № ____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком ____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
____.____20__ № ____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

____.____20__ № ____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком ____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР КДАДПМД ім.
М. Бойчука
____.____20__ № ____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

____.____20__ № ____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Голові Навчально-методичної ради,
проректору з науково-педагогічної
діяльності
Петровій Інні Володимирівні

Подання

Прошу включити до порядку денного наступного засідання Науково-методичної ради питання про затвердження таких робочих програм навчальних дисциплін, розроблених кафедрою Мистецтва текстилю, вишивки і костюма:

1) з дисципліни «Спеціальний рисунок»
(18 кредитів), перший (**бакалаврський**) рівень вищої освіти, для студентів галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності
023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Завідувач кафедри

Василь АНДРІЯШКО